

СТАНОВИЩЕ

от проф. Антония Димова, д.м., Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна

на основание заповед на Ректора на Медицински университет – Варна № Р-109-384/08.10.2020 г. за назначаване на научно жури и решение на Научното жури с Протокол № 1 от 20.10.2020 г. за избор на председател и определяне на рецензенти

на дисертационния труд на Ренета Стефанова Христова

на тема: Системата за управление на качеството като фактор за повишаване на конкурентоспособността на българските фармацевтични производители

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“

1. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 201 страници и е структуриран във въведение (7 стр.), четири глави (158 стр.), заключение (2 стр.) и литература (17 стр.) и 3 приложения (14 стр.). Използвани са 203 източника – научни публикации и нормативни документи, от които 66 на български и 135 на английски език. Дисертационният труд е онагледен със 14 таблици и 18 фигури.

Авторефератът е представен на 60 страници и отразява адекватно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

2. Преценка на структурата и съдържанието

Дисертационният труд е посветен на актуален и значим проблем за практиката на българските фармацевтични производители и необходимостта от поддържане и повишаване на тяхната конкурентоспособност на глобалния фармацевтичен пазар. При силна нормативна регулация по отношение и на качеството, и на цената на лекарствата в международен план, способността на фирмите да постигат и да поддържат успех на глобализираните фармацевтични пазари се определя в голяма степен от ефективността на изградените в тях управленски системи. Като основна, нормативно дефинирана за фармацевтичните производители и обхващаща всички вътрешни компоненти на организацията, както и редица външни фактори, системата за управление на качеството се превръща в система за управление на цялата фармацевтична организация. В този смисъл, освен да гарантира качеството на фармацевтичните продукти, системата за неговото управление има и съществен принос върху бизнес резултатите на фирмите. Развитието на системата за управление на качеството с прилагане на подходи за намаляване на производствените разходи без компромис с качеството на продуктите и

регулаторните изисквания, на което е посветен настоящият дисертационен труд, може да я превърне във фактор на конкурентоспособността сама по себе си.

Въпреки многобройните и разнообразни публикации в областта на конкурентоспособността и управлението на качеството, научното изследване на подходите за повишаване на конкурентоспособността особено във фармацевтичната индустрия е недостатъчно и ограничено и още по-ограничен е броят на публикациите, които обсъждат отделни аспекти на системата за управление на качеството в контекста на повишаването на конкурентоспособността на фармацевтичните фирми. В този смисъл дисертационният труд представлява оригинално и задълбочено изследване относно подходите за развитие на системата за управление на качеството и превръщането ѝ във фактор на конкурентоспособността за фармацевтичните производители.

Целта, задачите, обекта и предмета на изследването са прецизно формулирани, кореспондирайки напълно с поставения проблем. Избраният научен подход, методите и инструментариумът на изследването, както и тяхното приложение, водят до изпълнението на целта и задачите и осигуряват научна основа за развитие на изследователската теза и подтези.

В глава 1-ва, посветена на теоретико-методологичните аспекти на конкурентоспособността и качеството като конкурентно предимство и в глава 2-ра, посветена на специфичните особености на управлението на качеството и конкурентоспособността на фармацевтичните производители, докторантката демонстрира задълбочени теоретични знания в тематичните област на дисертационния труд „конкурентоспособност“ и „управление на качеството“ и в частност – за фармацевтичния сектор, критично мислене и способности за обобщаване, систематизиране и извеждане на ново научно познание. В резултат са допълнени теоретичните постановки и класификацията на видовете разходи за качеството, систематизирани са основните подходи за намаляване на производствените разходи и са допълнени възможностите на системата за управление на качеството върху тях, което представлява оригинален теоретичен принос. В допълнение, на базата и на значимия практически опит на докторантката в областта на управление на качеството във фармацевтичното производство, във втора глава са изведени и систематизирани и основни фактори на конкурентоспособността на българските фармацевтични производители.

Трета глава е посветена на емпирично изследване на значението, което системата за управление на качеството има за българските фармацевтични производители с акцент върху възможностите ѝ за влияние върху фирмената конкурентоспособност, което се използва при идентифициране на областите за развитие на системата с най-голям потенциал за превръщането ѝ във фактор на конкурентоспособността. В тази глава докторантката представя собствена изследователска програма и инструментариум за изследване, разработени на базата на теоретико-методологичните постановки и собствения практически опит. Проучени и анализирани са опита и нагласите на висшите мениджъри на фармацевтичните производители в България към системата за управление на качеството, както и отношението и нагласите на работници от различни отдели на фармацевтичното производство към отделни компоненти на системата. Анализите са задълбочени и организирани във връзка с основната теза и изследователските подтези на

дисертационния труд. Обобщенията и формулираните изводи са обосновани и подходящо интерпретирани. Така те дават възможност на докторантката да „вгради“ специфични за българските фармацевтични производители елементи и подходи за развитие на системата за управление на качеството като фактор на конкурентоспособността в разработения и представен в четвърта глава концептуален модел.

В допълнение към концептуалния модел за приложение и развитие на системата за управление на качеството като фактор на конкурентоспособността, в четвърта глава на дисертационния труд са систематизирани конкретни разходи за качеството по вид и са предложени конкретни подходи за намаляване на производствените разходи и разходите за качество чрез използването на елементите на една ефективно функционираща система за управление на качеството.

Дисертационният труд се характеризира с логическа последователност на изложението и научен стил.

3. Научни и научно-приложни приноси

Дисертационният труд се отличава с научни и научно-приложни приноси, които напълно съответстват на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Приноси с научен характер:

1. Допълнени са теоретичните постанови и класификацията на разходите за качество в предложените систематизации по биномните признаци „скрити-явни“ и „разходи за лошо – разходи за добро“ качество, които са представени схематично; систематизирани са основни подходи за намаляване на производствените разходи на фармацевтичните производители и са обобщени и допълнени възможностите на системата за управление на качеството за влияние върху тях.
2. Систематизирани са основни видове източници на производствени разходи при фармацевтичното производство с ефект върху разходите за качество.

Приноси с научно-приложен характер:

3. Изведени са и са систематизирани основни фактори на конкурентоспособността на българските фармацевтични производители в съвременните условия на глобализация.
4. Проучени са опита и нагласите на висшите мениджъри на фармацевтичните производители в България относно влиянието на системата за управление на качеството върху фирмената конкурентоспособност и нагласите на работници в различни отдели на фармацевтичното производство към компонентите на системата за управление на качеството, на базата на които са изведени мерките за развитие на ключовите компоненти на системата за управление на качеството, които притежават най-голям потенциал за позитивен ефект върху разходите за качество и производствените разходи и чрез него – за постигане на фирмените цели.

5. Разработен е концептуален модел за приложение на системата за управление на качеството с цел повишаване на конкурентоспособността на българските фармацевтични производители и са предложени конкретни мерки за управление на производствените разходи и разходите за качество с ефект върху фирмените резултати.

4. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки и въпроси.

Препоръката ми към докторантката е да продължи с научно-изследователската си работа по темата в хода на приложението на модела в собствената си практическа дейност.

5. Заключение

Въз основа на гореизложеното давам положителната си оценка на дисертационния труд, постигнатите резултати и приноси и предлагам на Научното жури да присъди на Ренета Христова Стефанова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“.

20 ноември 2020 г.

гр. Варна

Подпис:
(проф. А. Димова, д.м.)